

น้ำใจนักกีฬา

กับเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี



หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมประวัติ แนวคิด

ผลงานด้านการศึกษา ผลงานด้านการกีฬาและพลศึกษา

ของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

วิโรจน์ วงษ์ทน

น้ำใจนักกีฬา กับเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี



วิโรจน์ วงษ์ทน

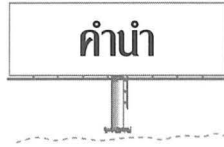


คำนำสำนักพิมพ์

หนังสือ น้ำใจนักกีฬา กับ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี เป็นหนังสือที่ผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลและประวัติของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ซึ่งสำนักพิมพ์เห็นว่าบุคคลท่านนี้ได้ทำประโยชน์เพื่อประเทศไทยเราและให้อนุชนรุ่นหลังสามารถศึกษาค้นคว้าประวัติบุคคลสำคัญ เพื่อนำไปเป็นแบบอย่างในการอยู่ในสังคม และได้ทราบถึงความเป็นมาของกีฬาที่เป็นสากล และทำไมเราจึงต้องมีพลศึกษา และทราบถึงคุณค่าของการกีฬา สำนักพิมพ์เห็นว่าเหมาะที่จะเป็นหนังสือเพื่อเยาวชนได้ศึกษาและค้นคว้า เหมาะสำหรับซื้อเก็บไว้ในห้องสมุด และท่านที่สนใจศึกษาและเฝ้ารู้

ด้วยความปรารถนาดี

The Knowledge Center



เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีหรือนามเดิมของท่านคือ สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา เสนาบดีกระทรวงธรรมการ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ท่านได้วางรากฐานของการศึกษาชาติ ในยุคใหม่จนมั่นคงสืบมาถึงปัจจุบัน

ด้วยวิสัยทัศน์ที่ยาวไกลของท่าน ท่านมีแนวคิดว่าการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคล ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งของชาตินั้น การศึกษานั้นจะต้องพัฒนาบุคคลให้เจริญไปพร้อมๆ กันในทุกด้านจึงจะให้บุคคลไปพัฒนาชาติให้เจริญรุ่งเรืองได้ กล่าวคือบุคคลผู้ได้รับการศึกษาจะเกิดการพัฒนาไปพร้อมๆ กันในสามด้านใหญ่ๆ คือ ทางด้านความรู้หรือพุทธิศึกษา ทางด้านคุณงามความดี ทั้งกิริยาวาจาใจหรือที่ท่านเรียกว่าทางด้านจริยธรรม ทางด้านของร่างกายมีร่างกายเจริญเติบโตเหมาะสมกับวัย มีสุขภาพอนามัยดี ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ เป็นคนที่มีระเบียบวินัย มีน้ำใจนักกีฬา หรือที่ท่านเรียกว่าทางด้านพลศึกษา

โดยเฉพาะทางด้านของการพลศึกษา ท่านมีความเชื่อว่านอกจากจะทำให้มีร่างกายแข็งแรงปราศจากโรคภัยเบียดเบียนแล้ว ท่านยังเชื่อว่าการพลศึกษาและการกีฬาจะช่วยให้บุคคลเกิดการพัฒนาและปรับปรุงเกี่ยวกับลักษณะนิสัย อันดีงามด้วย เช่น ความมีระเบียบวินัย ความอดทนทั้งทางกาย ทางใจและทางอารมณ์ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ เป็นต้น หรือที่ท่านเรียกโดยรวมว่า ลักษณะนิสัยเหล่านี้ คือ ความมีน้ำใจนักกีฬา อันเป็นลักษณะนิสัยที่เอื้อประโยชน์ในการสร้างชาติต่อไปในอนาคต

ด้วยเหตุดังกล่าว ในสมัยที่ท่านทำหน้าที่เสนาบดีกระทรวงธรรมการมี

หน้าที่รับผิดชอบดูแลการศึกษาของชาติ ท่านจึงผลักดันให้การพลศึกษาและการกีฬาเป็นส่วนหนึ่งหรือด้านหนึ่งของการศึกษาที่สำคัญคือ พุทธศึกษา จริยศึกษา และพลศึกษามาจนถึงทุกวันนี้

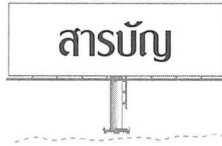
นอกจากจัดให้มีการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาแล้ว ท่านยังส่งเสริมให้มีการจัดและสนับสนุนให้มีการเล่นและแข่งขันกีฬาให้แพร่หลายในหมู่นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนถึงประชาชนทั่วไปด้วย จนเป็นที่นิยมและแพร่หลายมาจนถึงปัจจุบัน เช่น การสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการแข่งขันฟุตบอล กรีฑา มวยสากลสมัครเล่น เทนนิส เป็นต้น จนเป็นต้นกำเนิดและการจัดการแข่งขันกีฬาสากลในปัจจุบัน

เพื่อให้เกิดการเห็นคุณค่าของการพลศึกษาการกีฬาแพร่หลาย เป็นที่นิยมของนักเรียน นักศึกษา ตลอดจนประชาชน ท่านยังได้สอดแทรกคุณค่าหรือให้เห็นถึงความสำคัญ ประโยชน์และคุณค่าของการพลศึกษาและการกีฬาไว้ในบทประพันธ์ บทกวีและบทเพลงของท่าน ทั้งในนามจริงและนามแฝงที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไป คือ “ครูเทพ” ไว้อีกมากมาย เช่น บทเพลงกราวกีฬา และอื่นๆ ซึ่งจะยกมากล่าวถึงในส่วนของเนื้อหาต่อไป

จึงนับได้ว่าท่านเจ้าพระยาธรรมาชฌันตราชันเป็นบุคคลสำคัญ ที่ได้วางรากฐานที่สำคัญของการพลศึกษาและการกีฬาให้กับประเทศไทย หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมแนวคิดและผลงานการจัดการศึกษาของท่าน โดยเฉพาะทางด้านการพลศึกษาและการกีฬาไว้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา และการจัดการทางด้านการพลศึกษาและการกีฬาของชาติ ตลอดจนสร้างเสริม คุณลักษณะนิสัย ความมีน้ำใจนักกีฬา ให้บังเกิดขึ้นกับคนในชาติให้มากขึ้น ให้การพลศึกษาและการกีฬาของชาติได้มีการพัฒนายิ่งๆ ขึ้น สมดังเจตนารมณ์ของเจ้าพระยาธรรมาชฌันตราชันต่อไป

วิโรจน์ วงษ์ทน

20 กรกฎาคม 2550

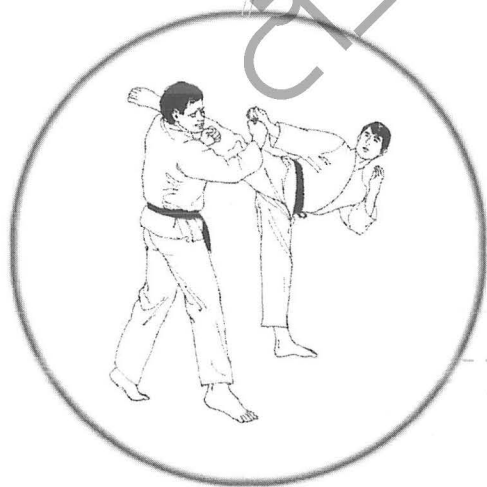
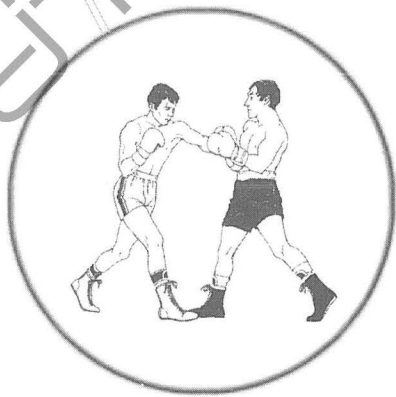


คำนำผู้เขียน

คำนำสำนักพิมพ์

บทที่ 1	บทนำ	1
บทที่ 2	ประวัติเจ้าพระยาธรรมาศกัณฐ์ (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา พ.ศ. 2419-2486)	7
	ชาติกำเนิด	7
	การศึกษา	8
	การรับราชการ	11
	ชีวิตในช่วงปัจฉิมวัย	15
	บุคลิกลักษณะและอุปนิสัย	15
บทที่ 3	ผลงานด้านการพลศึกษาและการกีฬา ของเจ้าพระยาธรรมาศกัณฐ์	21
	ทางด้านของการเรียนการสอน	22
	ด้านตำราเรียน	22
	ด้านการเป็นครูผู้สอน	24
	ด้านการจัดการเรียนการสอน	25
	ทางด้านของการส่งเสริมและจัดการแข่งขันกีฬา	43
	ด้านการส่งเสริมและจัดการแข่งขันฟุตบอล	44
	การส่งเสริมและจัดการแข่งขันมวยสากล	64
	การส่งเสริมและจัดการแข่งขันกีฬาญูญิตู (ยูโด ; ผู้เขียน)	70

การส่งเสริมและการจัดการแข่งขันวิชา ส่วนย่อยโทน	78
การสนับสนุนและการแข่งขันกีฬาเทนนิส	84
การส่งเสริมและจัดการแข่งขันกรีฑา	89
บทที่ 4 ความหมายและคุณค่าของพลศึกษาและการกีฬา	
ตามแนวคิดของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี	103
ความหมายของการพลศึกษา และการกีฬา	103
คุณค่าของการพลศึกษาและการกีฬา	106
บทที่ 5 น้ำใจนักกีฬา กับเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี	139
บรรณานุกรม	154



האגודה



การพลศึกษาและการกีฬา เป็น การศึกษาที่มีบทบาทที่สำคัญยิ่งในหลัก สูตรของโรงเรียน เพราะการพลศึกษา และการกีฬา เป็นการศึกษาที่จะช่วย ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ตลอดจนสติปัญญา ซึ่งจะเป็นปัจจัยให้อยู่ในสังคมได้อย่าง มีความสุข อันก่อให้เกิดการพัฒนาใน ด้านต่างๆ ตามมา เช่น เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

นับแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมี พระบรมราชโองการประกาศใช้โครงการศึกษา เพื่อให้มีการจัดการศึกษาแผน ใหม่นี้ในประเทศไทยขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อ พุทธศักราช 2441 (วรศกัต์ เพียรชอบ, 2527 ; 1) การพลศึกษาและการกีฬา ได้เป็นอีกริชาหนึ่งที่ได้จัดให้มีการเรียน การสอนในโรงเรียน ทั้งในระดับประถมและมัธยมศึกษา นับตั้งแต่นั้นจวบจน กระทั่งได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในปีพุทธศักราช 2475 และในปีเดียว กันนี้เอง ได้มีการประกาศใช้แผนการศึกษาชาติฉบับที่ 1 ขึ้นมา การพลศึกษา



ได้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งในสามส่วนของการจัดการศึกษา ตามแผน
การจัดการศึกษาชาติคือ พุทธศึกษา จริยศึกษา และพลศึกษา และในสมัย
ต่อมาก็ได้มีการปรับปรุงและวางแผนการศึกษาขึ้นอีกหลายครั้ง เช่น ใน
พุทธศักราช 2475 พุทธศักราช 2494 พุทธศักราช 2503 พุทธศักราช 2520
เป็นต้น การพลศึกษาก็ถือเป็นส่วนสำคัญยิ่งของการศึกษาในทุกกระดบ โดย
เฉพาะในปัจจุบันการพลศึกษาและการกีฬามีได้มีความสำคัญอยู่ในโรงเรียน
วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยเท่านั้น ยังแพร่หลายไปในหมู่ประชาชนทั่วไปเป็น
อย่างมาก เพราะการพลศึกษาและการกีฬานั้นจะช่วยให้บุคคลเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพ
ที่ดี มีสุขภาพและอนามัยสมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ (วรศักดิ์
เพียรชอบ, 2525 : 1)

เมื่อเริ่มรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น เป็นระยะ
ที่กระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน : ผู้เขียน) มีเสนาบดี
(รัฐมนตรีในปัจจุบัน : ผู้เขียน) ที่สนใจด้านการศึกษาและมีความรู้โดยตรง การ
มีพระราชประสงค์ให้ทุกกระทรวงได้ทำงานตรงตามหน้าที่ ทำให้เสนาบดี
กระทรวงธรรมการได้ทำหน้าที่ ทั้งด้านปฏิบัติและวิชาการกว้างขวางขึ้น ความ
สนพระทัยอย่างจริงจังของพระมหากษัตริย์ และพระบรมราชโอรยาที่จะให้การ
ศึกษาเป็นเครื่องหมายของการก้าวไปสู่ความเป็นอารยประเทศ เป็นสาเหตุที่ทำให้
ให้กระทรวงธรรมการได้ขยายงานกว้างขวางกว่าเดิม และต่อมาได้แยกเป็น
กระทรวงศึกษาธิการเพื่อจัดการศึกษาโดยเฉพาะ

ในสมัยที่พระยาเสด็จสุเรนทราธิบดีเป็นเสนาบดีกระทรวงธรรมการนั้น
กิจการของกระทรวงธรรมการก็ค่อยหลุดพ้นจากอำนาจของกระทรวงมหาดไทย
มาสู่กระทรวงธรรมการมากขึ้นทุกที และคุณภาพทางวิชาการก็สามารถทัด
เทียมประเทศในตะวันตกได้ (แน่งน้อย ต้นติตรานนท์ ; 2518 : 282-283)
และเป็นระยะที่เริ่มพยายามอย่างจริงจังที่จะหันเหความสนใจของการเรียน
เพื่อรับราชการ มาสู่การศึกษาเพื่ออาชีพ เสนาบดีได้เริ่มเน้นที่จะจัดการศึกษา
ด้านอาชีพ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ขณะเดียวกันกับปัญหาทางการปกครองก็ได้



เกี่ยวข้องกับการศึกษาอีก คือ ประชาชนทั่วไปยังไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา ทำให้ฝ่ายปกครองเร่งเร้าว่าไม่มีทางใดเหมาะสมไปกว่าสมควรจะให้มีความหมาย บังคับการศึกษา มิฉะนั้นกฎหมายไทยที่ใช้บังคับเพื่อการปกครองก็ไร้ประโยชน์ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีเมื่อเป็นเสนาบดีกระทรวงธรรมการ ต่อมาจึงได้ให้มีพระราชบัญญัติบังคับการศึกษาขึ้นได้ ในปีพุทธศักราช 2464 เพื่อยกระดับความรู้ของพลเมืองและสอดคล้องกับนโยบายการเมืองในขณะนั้น และเนื่องจากเสนาบดีได้เล็งเห็นอุปสรรคอันสำคัญ คือ กำลังเงินที่จะเกิดขึ้น เกี่ยวกับกำลังเงินเมื่อมีประกาศใช้กฎหมายนี้ จึงได้ขอพระบรมราชานุมัติการเก็บเงินศึกษาพลี (เงินภาษีเพื่อการศึกษา : ผู้เขียน) มาอยู่ในอำนาจของกระทรวงธรรมการไว้ได้ และเป็นการทำให้การขยายการศึกษาภาคบังคับได้ผลอย่างจริงจังขึ้น กับทั้งเป็นการเริ่มสร้างระบบการกระจายอำนาจทางการศึกษาไปสู่ประชาชนได้มีส่วนร่วมดำเนินงานเพื่อท้องถิ่นของตน คือ ได้ทำการจัดการศึกษาภาคบังคับ เช่น การให้สิทธิเสมอภาคแก่ประชาชนโดยไม่คำนึงถึง เพศ เชื้อชาติ ศาสนา และเศรษฐกิจ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าถึงแม้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจะได้ทรงวางนโยบายหลักให้กระทรวงธรรมการแล้วก็ตาม แต่การที่ทรงมุ่งพระบรมราโชบายไปในทางความมั่นคงของประเทศอย่างเต็มที่ ในตอนปลายรัชกาล ทำให้กิจการของกระทรวงกลาโหม กระทรวงทหารเรือ มีความสำคัญขึ้น สำหรับกระทรวงธรรมการในขณะนั้น นโยบายผลิตครูกลุณกรรม ในชั้นประถมกำลังจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง แต่งบประมาณของกระทรวงธรรมการที่ใช้ รับว่ามีน้อยเกินไป การผลิตครูกลุณกรรมจึงไม่อาจสนองความต้องการในขณะนั้นได้ ในตอนปลายรัชสมัยปัญหาเศรษฐกิจได้กระทบกระเทือนต่อการดำเนินงานมากขึ้น ประจวบกับการสวรรคตอย่างกะทันหันของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการ ต่อมาเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีได้กราบบังคมลาออกจากตำแหน่งเสนาบดีในตอนต้นรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวนั่นเอง



เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา : นามเดิมของท่าน : ผู้เขียน) ในสมัยท่านรับหน้าที่เจ้ากระทรวงธรรมการ นอกจากการวางรากฐานทางด้านการศึกษาของชาติดังได้กล่าวมาแล้ว ท่านมีความคิดว่าการให้การศึกษา นั้น นอกจากจะเน้นทางด้านความรู้ คือ พุทธิศึกษาแล้ว เพื่อให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มีคุณธรรมในด้านต่างๆ ตลอดจนมีร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพอนามัยที่ดีอันจะนำไปสู่การเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า และนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติต่อไป ท่านจึงให้เน้นทางด้านจริยศึกษา และพลศึกษาอีกด้วย เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีมีความเชื่อว่าการอบรมพลเมืองนั้น อบรมเพื่อให้เป็นคนรู้จักคิดหาเหตุผล เป็นนักกีฬา และพลเมืองดี ดังจะเห็นว่าท่านได้เขียนไว้ในคำนำ “แบบอ่านสอนใหม่” ว่า “...ข้าพเจ้าเชื่อว่าการอบรมพลเมือง ควรเป็นไปในทางอบรมให้มีน้ำใจ เป็นนักวิทยาศาสตร์ เป็นนักกีฬา และเป็นพลเมืองดี ประการต้น จะทำให้คนอยู่ในอำนาจแห่งเหตุผลประการที่สอง และที่สามจะทำให้คนเป็นมนุษย์ไว้ใจได้...” (จินดาศิริ เทียมเดช, 2524 : 190-194)

โดยเฉพาะทางด้านพลศึกษาและการกีฬา ท่านเห็นว่าการกีฬานั้นนอกจากเป็นการเสริมสร้างให้บุคคลมีสุขภาพทางกายแข็งแรงสมบูรณ์ดีแล้ว ยังก่อให้เกิดความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา คือรู้จักการให้อภัยผู้อื่น รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย ไม่พาลเกรง มีความสุภาพ มีจิตใจมั่นคง บุคคลที่มีคุณสมบัติดังกล่าว ย่อมเป็นที่ไว้วางใจของคนทั่วไป จึงนับได้ว่าการพลศึกษาและการกีฬานั้นให้คุณประโยชน์ทั้งทางกาย และใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านเห็นว่าการมีน้ำใจนักกีฬานั้น เป็นคุณสมบัติประการหนึ่งของพลเมืองดี

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ท่านยังได้แฝงแนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าทางด้านพลศึกษาและการกีฬาไว้ในผลงานทางด้านบทประพันธ์และบทกวี ตลอดจนบทเพลงของท่าน (อัฉรา ชิวพันธ์, 2525 ; 28) เช่น บทเพลงกราวกีฬาที่ท่านแต่งเพลงนี้ให้กับโรงเรียนพลศึกษากลาง ท่านได้สอดแทรกแนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าของพลศึกษาและการกีฬาไว้ว่าการพลศึกษาและการกีฬา จะช่วยกล่อม



เกลาลจิตใจให้เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติที่ดีงามเกี่ยวกับการรู้จักเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตน ให้พัฒนาลักษณะนิสัยอันดีงามทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม โดยเน้นถึงการออกกำลังกายที่มีผลต่อการเจริญเติบโตและความแข็งแรงของร่างกาย นอกจากนี้ท่านยังชี้ให้เห็นอีกว่า การพลศึกษาและกีฬาจะช่วยก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ผู้ที่เล่นกีฬาก็ควรได้รับการฝึกหัดทางด้านจิตใจ และทางด้านอารมณ์ด้วย เพราะการเล่นกีฬาผู้เล่นจะต้องประสบกับความผิดหวังและสมหวังบ้าง เป็นผู้แพ้บ้าง ชนะบ้าง ดังนั้น ผู้เล่นกีฬาก็ควรฝึกหัดตนเองให้รู้จักควบคุมอารมณ์ตนเองให้มั่นคงด้วย ผลจากการที่ผู้เล่นจะได้รับการปลูกฝังและฝึกฝนบ่อยๆ ก็จะช่วยให้เขาสามารถควบคุมอารมณ์และแสดงออกทางอารมณ์ได้ดีขึ้น โดยรู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน แนวคิดดังกล่าวจึงเป็นแนวคิดของการเสริมสร้างลักษณะนิสัยอันดีงาม ซึ่งคุณลักษณะความมีน้ำใจนักกีฬาจะนำมาซึ่งความสามัคคีในหมู่เหล่า ดังนั้นความมีน้ำใจนักกีฬา ใจกว้าง ยอมรับเมื่อทำผิด ให้อภัยในสิ่งที่ควรให้อภัย จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง แนวคิดดังกล่าวของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี จึงเป็นแนวคิดเสริมให้การศึกษามีความสมบูรณ์อย่างยิ่งที่จะช่วยให้คนพัฒนาความเป็นคนได้อย่างเต็มที่ในการที่จะเป็นคนดีมีคุณสมบัติอันดีงามประจำตน

จากที่กล่าวมาแล้วเป็นการชี้ให้เห็นว่า การพลศึกษาและการกีฬาได้เป็นส่วนสำคัญของการศึกษามานานแล้ว และบุคคลสำคัญคนหนึ่งในการวางรากฐานให้การพลศึกษาและการกีฬามีบทบาทสำคัญในการศึกษามาจนถึงทุกวันนี้ ก็คือท่านเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งท่านได้รับราชการสนองพระบรมราชโองการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของชาติมาตลอดจนได้เป็นเสนาบดีกระทรวงธรรมการในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (ครุสภา ; 2501 ; 30) ซึ่งในตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการ อันเป็นบทบาทที่มีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาของชาตินั้น ท่านได้วางนโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการพลศึกษาและการกีฬามาตลอด เช่น เริ่มให้นักเรียนในโรงเรียนต่างๆ ได้ฝึกหัดเล่นฟุตบอล เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนทางด้าน



พลศึกษาและการกีฬา จัดให้มีการแข่งขันฟุตบอลชิงโล่เงินของกรมศึกษาธิการ (ครูสภา ; 2501 ; 46) จัดให้มีการแข่งขันกรีฑานักเรียนประจำปี (รายงาน กรีฑาของกระทรวงศึกษาธิการ ; 2467 ; 437) จัดให้ครูได้สอบวิชาชุดที่เรียกว่าวิชาชุดฟุตบอล เพื่อเพิ่มวุฒิทางครู (เพิ่มวิชาชุดครูประถมมัธยม ; 2467 ; 1191-1192) จัดตั้งโรงเรียนพลศึกษากลาง ในปี พ.ศ. 2462 (กระทรวง ศึกษาธิการ ; 2507 : 607) เป็นต้น นอกจากนี้ท่านยังเขียนบทความและบท ประพันธ์ ทั้งบทร้อยแก้วและร้อยกรองที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของการพลศึกษา และการกีฬา ตามความคิดเห็นของท่านหลายต่อหลายเรื่องด้วยกัน เช่น “งาน กับเล่น” บทร้อยกรองเรื่อง “นักกีฬา” “การฝึกซ้อม” “กีฬาไม่ถือชาติ” และ ที่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายมาจนถึงปัจจุบัน คือ “บทเพลงกราวกีฬา” เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ เพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติ และน้อมรำลึกในคุณความดีของท่านเจ้า พระยาธรรมศักดิ์มนตรี ผู้มีส่วนสำคัญในการวางรากฐานการศึกษา โดยเฉพาะ อย่างยิ่งทางด้านพลศึกษาและการกีฬาให้กับชาติ ผู้เขียนจึงเห็นสมควรที่จะ รวบรวมแนวคิดและผลงานทางด้านพลศึกษาและการกีฬาของท่านไว้ให้ปรากฏ สืบไป





"...ข้าพเจ้าเชื่อว่าการอบรมพลเมือง
ควรเป็นไปในทางอบรมให้มีน้ำใจเป็นวิทยาศาสตร์
เป็นนักกีฬาและเป็นพลเมืองดี ประการแรก
คนจะให้อยู่ในอำนาจแห่งตน ประการที่สอง ที่สาม
จะทำให้คนเป็นมนุษย์ที่ไวใจได้
ถ้าใครประกอบด้วยคุณธรรมทั้งสามประการนี้แล้ว
ผู้นั้นจะเป็นนายหรือบ่าว เป็นเจ้าหรือข้า ก็สมควรไวใจได้ทั้งสิ้น..."



The Knowledge Center

นำเสนอหนังสือดี มีคุณค่า

หน้าปกกำกับกับเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

